

Rammeaftale

2017

Rammeaftalen for det specialiserede socialområde og
specialundervisningsområdet for de 22 syddanske kommuner og Region
Syddanmark

Syddanmark

Indhold

Bilag til rammeaftalen 2017	2
Indledning	3
Udviklingen på det specialiserede socialområde- et paradigmeskifte	3
Fælles indsatser.....	4
Metoder i botilbud	4
Sammen om velfærd – tværsektorielt kompetenceprojekt.....	5
Videndeling om relevante temaer.....	6
Samarbejde med Sundhedsstrategisk forum og Region Syddanmark omkring spiseforstyrrelser	6
Tendenser og behov	6
Styring af udgifterne	7
Opfølgning på belægningen på tilbud på det specialiserede socialområde i Syddanmark.....	7
Belægnings- og driftsmøder med Region Syddanmark	8
Sikring af effektiv drift	8
Fælles fokus på de sikrede institutioner.....	9
Koordinering af lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger	9
Særligt for Styringsaftalen	9
Tilbud omfattet af Styringsaftalen.....	9
Overtagelse af tilbud fra region/kommune.....	11
Takst- og ydelsesprincipper	11

Bilag til rammeaftalen 2017

Bilag til Rammeaftalen 2017 kan findes på: www.socialsekretariatet.dk under fanen ”Rammeaftalen”.

Indledning

Kommunerne bærer ansvaret for koordineringen af det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. I forbindelse med dette arbejde udarbejdes der hvert år en rammeaftale, der skal godkendes af kommunalbestyrelserne og Regionsrådet. Rammeaftalen er kommunalbestyrelsernes og Regionsrådets redskab til på tværs at styre den faglige udvikling, kapacitet og økonomi på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. Rammeaftalen består af en Udviklingsstrategi og en Styringsaftale. Rammeaftalen gælder for 2017 og genforhandles årligt.

Udviklingen på det specialiserede socialområde- et paradigmeskifte

Gennem de seneste år er der sket en stor udvikling i kommunerne på socialområdet. Ændringerne er bl.a. sket på baggrund af kommunalreformen, den demografiske udvikling og stigende efterspørgsel.

Der er gennem de seneste år sket et paradigmeskifte på socialområdet. Det har betydet en ændring i synet på mødet med borgerne og i forståelsen af velfærd, hvor den rehabiliterende tilgang i stigende grad danner grundlag for arbejdet. Fokus er ændret fra at se på velfærd som noget, vi leverer til borgerne, til at se velfærd som noget, vi skaber sammen med borgerne. Borgerne ses som en aktiv del af løsningen. Borgerne definerer selv det gode liv, og kommunens opgave er at støtte borgere med funktionsnedsættelser til at leve et så almindeligt liv som muligt.

Der sker konstant ændringer i målgrupper, lovgivning og metoder. Det betyder, at der er brug for et hurtigt og fleksibelt samarbejde, hvor borgerne er i fokus.

Socialdirektørforum ønsker de kommende år at fokusere på følgende temaer:

- Effekt – metoder der virker
- Videndeling
- Tværsektorielt fokus
- Specialiseringen ud til borgerne – matrikelløse indsatser
- Velfærdsteknologi
- Samarbejde med civilsamfundet
- Forebyggelse

Fælles indsatser

Da der i Syddanmark arbejdes med en lang række fokusområder og visioner vil ikke alt indgå i rammeaftalen, men være en del af det løbende samarbejde med udgangspunkt i, hvor der på et givent tidspunkt er mest behov for en fælles indsats.

Ud over de løbende indsatser, som er udløbere af de overordnede fokusområder, vil der i 2017 være fokus på følgende indsatser.

Metoder i botilbud

Siden Socialdirektørforum i 2015 offentliggjorde undersøgelsen om metoder i botilbud, som er udarbejdet af SFI, har der været fokus på, hvordan der kan arbejdes mere struktureret med metoder. Der igangsættes i efteråret 2016 et kursusforløb på baggrund af SFI rapporten. Det er et kursusforløb for henholdsvis ledere og medarbejdere på botilbud for borgere med udviklingshandicap og borgere med psykiatriske lidelser.

Formålet er at skabe fundament for en mere videns baseret indsats, herunder:

- Styrke medarbejdernes refleksions- og forandringskompetence i forhold til kerneopgaven, metodeforståelse og dokumentation.
- Styrke bevidstheden om egen faglighed og samtidig samarbejde og inddrage andre i samarbejde på tværs af faggrupper med henblik på optimale vilkår for at indgå i et metodeudviklingsforløb
- At der skabes et fundament for en fælles metodeforståelse, faciliteret af ledelsen
- At metodevalget er systematisk og videnbaseret
- At valget af metoder understøttes af løbende dokumentation
- At der søsættes forandringsprocesser, som sætter medarbejdernes fagligheder i spil til gavn for borgeren
- At ledelsen i sin daglige og faglige ledelse får øget fokus på facilitering af arbejdet med metoder med fokus på borgeren i centrum og dennes behov set i relation til den konkrete borgers funktionsnedsættelse.

Dette første forløb vil blive evalueret og erfaringerne herfra vil blive brugt i de kommende år til at lave flere tiltag, som styrker metodevalg og effekt.

Sammen om velfærd – tværsektorielt kompetenceprojekt

I januar 2015, blev der på baggrund af et projekt på tværs af KKR, Socialdirektørforum og Sundhedsstrategisk Forum afholdt Round table møde mellem Socialområdet, Sundhedsområdet og uddannelsesinstitutionerne i Syddanmark.

Baggrunden for udarbejdelse af kompetenceoplægget er, at der gennem de seneste år er sket en stor udvikling i kommuner og regioner såvel på sundhedsområdet som på det sociale område. Dette er sket bl.a. på baggrund af kommunalreformen, den demografiske udvikling og økonomiske udfordringer. Udviklinger, der har stimuleret behovet for at finde nøglen til bedre og billigere velfærd.

Det er et paradigmeskifte, hvor fokus ændres fra at se på velfærd som noget, vi leverer til borgerne, til at se velfærd som noget, vi skaber sammen med borgerne og mange andre. Det betyder, at det er vigtigt, at vi ser på, hvordan medarbejderne i højere grad kan blive aktive medspillere, og hvordan vi sikrer kompetenceudvikling i den igangværende omstilling af velfærdssamfundet. Der er stadigvæk behov for den specialiserede medarbejder, men udgangspunktet er, at vi løser opgaven i samspil med borgeren og samspilspartner.

Fremtidens social- og sundhedsvæsen er vidensbaseret og orienteret mod effekt og kvalitet. Det er afgørende, at indsatsen fra den offentlige sektor resulterer i progression og effekt for borgeren. Dette medfører nye krav til medarbejderne og dermed nye krav til uddannelserne.

Der er udarbejdet et fælles strategisk grundlag for samarbejdet mellem kommunerne, regionen og uddannelsesinstitutionerne samt en handleplan for de første indsatser. Der vil blive fokuseret på såvel efteruddannelser/videreuddannelser som grunduddannelser og praktikforløb.

Der er arbejdet med projektet i 2016 og de første konkrete aktiviteter er igangsat i 2016. Projektet løber til 2018 og vil derfor være en prioriteret opgave i 2017.

Der arbejdes konkret med at:

- Borger/patienten i fokus i praksis og under uddannelserne:
Formålet er at der opnås en forståelse af de forskellige sektorer og faggrupper, og hvordan man arbejder med udgangspunkt i borgernes/patienternes ønsker og behov
- Praktikvejledere på tværs af sektorer og faggrupper:

Formålet er at vejlederne i højere grad opnår viden om forskellige faggrupper og arbejde på tværs af sektorer, så de kan bringe dette i spil i forhold til vejledningen af de studerende.

- Efteruddannelse på tværs af fag og sektorer:

Formålet er at understøtte og øge kompetencerne til at indgå i det tværfaglige og tværsektorielle arbejde hos den største gruppe i kompetenceudviklingsprojektet – nuværende medarbejdere og ledere.

Videndeling om relevante temaer

Vidensdeling og synliggørelse af resultater giver god mening, men det betyder ikke, at det altid er nemt. I hverdagen glemmer vi ofte at afsætte tid til dialog, gode historier og vidensdeling. For at sætte system i vidensdelingen, iværksættes der i 2017 afholdelse af 1-2 tværkommunale/regionale workshops om emner, der har en bredere interesse.

Strategisk arbejdsgruppe vil være tovholder på projektet og vil tage fat i kommuner/region, som har gang i gode projekter eller som har høstet erfaringer, som andre kan lære af. Der vil i samarbejde med disse kommuner blive afholdt temadage for de øvrige kommuner og regionen. Det kan være brede workshops med mange deltagere – men det kan også være workshop om et smalt emne og med deltagelse af specifikke fagpersoner.

Samarbejde med Sundhedsstrategisk forum og Region Syddanmark omkring spiseforstyrrelser

I forbindelse med National Koordination omkring spiseforstyrrelser er det blevet afdækket, at der er en række udfordringer omkring det tværsektorielle samarbejde mellem Regions psykiatrien og den kommunale indsats for borgere med spiseforstyrrelser. Socialdirektørforum vil i samarbejde med Sundhedsstrategisk Forum og Region Syddanmark forsøge at optimere samarbejde og sektorovergange således borgerne får en sammenhængende indsats.

Tendenser og behov

Socialdirektørforum har gennem årene afprøvet forskellige metoder til indsamling af data, som giver et retvisende billede af behov og tendenser. Vi er kommet til den erkendelse, at udviklingen sker meget hurtigt på det specialiserede socialområde, og der derfor er brug for at være langt mere fleksibel end en årlig rammeaftale giver mulighed for.

På den baggrund har Socialdirektørforum i år fravalgt at udsende spørgeskemaer eller på anden vis indsamle data. Socialdirektørforum vil i stedet fortsætte med at bruge mødeforaet til at bringe spørgsmål om målgrupper, øgede eller mindskede behov for tilbud op.

Styring af udgifterne

Kommunerne ønsker, at det specialiserede socialområde skal fastholde og udvikle det høje faglige niveau, samtidig med at det skal drives på et lavere omkostningsniveau.

Der vil i 2017 være fokus på, at de samlede udgifter på det specialiserede socialområde i Syddanmark skal falde, minimum fastholdes i forhold til 2016 i alle kommuner og regionen. Der tages dog højde for pris- og lønfremskrivning, hvilket i praksis betyder, at udgifterne fra 2016 til 2017 maksimalt må stige med KL's pris og lønfremskrivning. Dette skal ske ved at fastholde fokus og øget effektivisering på de tilbud, der eksisterer samt via fokus på udvikling af nye og effektfulde tilbud.

I 2017 vil Socialdirektørforum analysere udvalgte udgiftsområder, der er i risiko for at stige enten som følge af demografi eller pres på kvaliteten. Hvis områder tegner til at udvikle sig bekymrende, vil dette forsøges imødegået i fællesskab.

Med henblik på at følge og styre udgifterne det specialiserede socialområde udarbejdes følgende:

- en beskrivelse af udviklingen af udgifter på det specialiserede socialområde i Syddanmark. Der skal som en del af analysen ses på mulige årsager til udgiftsudviklingen.
- en beskrivelse af udviklingen af antal sager og antal særligt dyre sager. Beskrivelsen skal blandt andet anvendes som forklaringsvariabel i forhold til udviklingen af udgifterne på det specialiserede socialområde i Syddanmark.

Kommunerne arbejder i dag, i højere grad end tidligere, på at støtte borgere i eget hjem. Det har den positive konsekvens, at flere borgere kan blive hjemme i egen bolig. Det medfører dog også, at tyngden blandt borgere på eksempelvis botilbud vokser.

Opfølgning på belægningen på tilbud på det specialiserede socialområde i Syddanmark

Kommunerne og regionen ønsker at følge belægningen på tilbud på det specialiserede socialområde i Syddanmark. Kommunerne og regionen vil derfor løbende indsamle data vedrørende belægningen på tilbud på det specialiserede socialområde i Syddanmark

Udnyttelsesgraden af klyngetilbud og de højt specialiserede tilbud med regional betydning skal løbende følges af Socialdirektørforum, og derfor skal kommunerne og regionen to gange årligt indberette belægningsprocenterne for at sikre et overblik over brugen af disse tilbud.

Der indberettes gennemsnitlige belægningsprocenter for tilbud hvor den faktiske belægningsprocent afviger 5 % eller mere fra den budgetterede belægningsprocent. Der indberettes på tilbudsniveau. Det skal ved disse tilbud angives, om det vurderes, at afvigelsen medfører en efterregulering af underskud eller overskud, som har betydning for taksten.

1. Kommunerne og Region Syddanmark skal senest den 1. maj 2017 indberette de gennemsnitlige belægningsprocenter for første kvartal 2017.
2. Kommunerne og Region Syddanmark skal senest den 1. november 2017 indberette de gennemsnitlige belægningsprocenter for de første tre kvartaler i 2017.

Belægnings- og driftsmøder med Region Syddanmark

Repræsentanter fra Socialdirektørforum afholder belægnings- og driftsmøder med Region Syddanmark ca. hver 2. måned for at følge udviklingen for behov for pladser tæt og med henblik på tidlig dialog om eventuelle udfordringer vedrørende drift og belægning på tilbuddene mm.

Sikring af effektiv drift

Der skal sikres en effektiv drift af de sociale tilbud.

Den enkelte udbyder af tilbuddene skal løbende tilpasse driftsudgifterne ved vigende belægning. Dette gøres for at minimere en eventuel efterregulering som følge af mindre belægning end forudsat ved udarbejdelsen af taksterne. Der skal også løbende arbejdes på at effektivisere driften som et redskab til at styre udgiftsudviklingen på området.

Ved oprettelse af nye pladser, hvortil der skal hjemtages borgere, skal handlekommunerne i så god tid som muligt meddele dette til de berørte udbydere. Det vil give udbyderne mulighed for at foretage de fornødne driftstilpasninger. Ved revisitation af borgere til tilbud i egen kommune forpligter udbyderen sig til at arbejde positivt sammen med handlekommunen i forhold til dennes ønsker om at flytte borgeren.

Fælles fokus på de sikrede institutioner

Kommuner og regioner har på tværs af landet fokus på tværgående koordination og udvikling af de sikrede institutioner. I bilag 4 ses fælles tekst vedr. fælles fokus på de sikrede institutioner.

Koordinering af lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Der er i 2017 seks landsdækkende tilbud, fem landsdelsdækkende tilbud og otte tilbud med sikrede afdelinger. I bilag 5 ses opgørelse af kapacitet og belægning samt behov og efterspørgsel for lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Særligt for Styringsaftalen

Styringsaftalen lægger rammerne for kapacitets- og prisudviklingen for de tilbud, som Styringsaftalen omfatter. Styringsaftalen sikrer, at der tages stilling til de styringsmæssige forhold ved kommunernes køb og salg af pladser samt regionens salg af pladser. Styringsaftalen skal med andre ord sikre klare spilleregler for samarbejdet mellem køber og sælger.

Aftaler indgået i rammeaftaler kan kun binde rammeaftalens parter. Det betyder, at Styringsaftalen alene regulerer køb og salg inden for Syddanmark. I forhold til køb og salg uden for Syddanmark forpligter kommunerne og Region Syddanmark sig derfor til, at der ved hvert køb fremadrettet udarbejdes en konkret og individuel betalingsaftale, der regulerer forpligtelsen for såvel køber som sælger. Betalingsaftalen skal tage udgangspunkt i takstprincipperne i Styringsaftalen i Syddanmark og skal indeholde aftaler om forhold som underskudsdeling, takst, afregning mm. Såfremt driftsherren ikke skriver i de fremadrettede købsaftaler, at det er takstprincipperne i Styringsaftalen i Syddanmark, der er gældende, vil der være 100 procents driftsherrens ansvar ved en eventuel underskudsdekning for disse kommuner uden for regionen.

Tilbud omfattet af Styringsaftalen

Tilbudstyper benævnt i bilag 6, der anvendes af andre kommuner end driftsherrens kommune, er omfattet af Styringsaftalen. Det samme gælder regionale tilbud der, som følge af regionens status som udelukkende driftsherren, altid vil indeholde tilbud, der sælges til andre parter. De konkrete tilbud omfattet af Styringsaftalen fremgår af bilag 9¹.

---

¹ Tilbud og takster indberettes i efteråret 2016. Bilaget ligger klar på www.socialsekretariatet.dk ultimo 2016.

Lokale tilbud er delvist omfattet af Styringsaftalen, idet der skal orienteres om ændringer i normering, hvis det forventes at have en væsentlig indvirkning på andre kommuners tilbud, se bilag 12 om ændringer i Styringsaftaleperioden samt bilag 13 om ændringer af kapacitet ved årsskifte.

Tilbuddene på det specialiserede socialområde er inddelt i tre kategorier:

Højt specialiserede tilbud med regional betydning

Tilbud, som af kommunerne i Syddanmark vurderes, at være de mest specialiserede tilbud- fordelt på målgrupper. Disse tilbud er omfattet af Styringsaftalen.²

Klyngetilbud

Tilbud hvor driftskommunen sælger pladser til en eller flere andre kommuner.

Klyngetilbud er omfattet af Styringsaftalen.³

Lokale tilbud

Tilbud der er oprettet og drevet med sigte på egne borgere, men hvor der kan ske salg af enkelte pladser til andre kommuner (disse indgår i form af et udtræk fra Tilbudsportalen).

De lokale tilbud er delvist omfattet af Styringsaftalen. Hvis der sælges pladser til andre kommuner skal takstprincipperne i Styringsaftalen anvendes.

Tilbud kan ikke ændre kategori i løbet af året. Ændret kategorisering sker årligt i forbindelse med Styringsaftalen for det næstfølgende år.

---

² Højt specialiserede tilbud med regional betydning: Tilbud med en takst på 2000 kr. eller derover, der sælger pladser til minimum 4 kommuner (udover udbyderkommunen) eller sælger minimum 40 % af deres pladser til andre kommuner. Derudover vurderer den enkelte kommune og Region Syddanmark kategoriseringen i forhold til andre faktorer såsom faglighed, behov, specialisering og kompleksitet.

³ Klyngetilbud: Tilbud, der sælger pladser til andre kommuner samt har en takst under 2000 kr. og som ud fra andre faktorer såsom faglighed, behov, specialisering og kompleksitet ikke vurderes som et højt specialiseret tilbud med regional betydning.

Overtagelse af tilbud fra region/kommune

Kommunalbestyrelsen kan én gang i hver valgperiode overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen. I indeværende valgperiode betyder dette, at følgende tilbud overtages senest den 1. januar 2017:

Overtagelse senest den 1. januar 2017:

- Center for Senhjernesgade- afd. Kolding, beliggende i Kolding Kommune
- Holtegården, beliggende i Vejen Kommune
- Sydbo, beliggende i Svendborg Kommune
- Teglgårdshuset, beliggende i Middelfart Kommune

Næste mulighed for overtagelse:

Herefter er næste mulighed for overtagelse 1. januar 2020. En kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud, skal i næstkommende valgperiode meddele dette til regionsrådet senest den 1. januar 2020. Overtagelse skal ske senest den 1. januar 2021.

Takst- og ydelsesprincipper

Kommunerne og Region Syddanmark har indgået aftaler omkring fælles takst- og ydelsesprincipper.

Der er indgået fælles aftaler om:

- Håndtering af lukning af tilbud (bilag 10)
- Håndtering af oprettelse af tilbud og pladser (bilag 11)
- Ændring af takster og kapacitet i Styringsaftaleperioden (bilag 12)
- Ændring af kapacitet ved årsskifte (bilag 13)
- Opsigelsesvarsler (bilag 14)
- Prisstruktur (bilag 15)
- Håndtering af enkeltmandsprojekter og særforanstaltninger (bilag 16)
- Afregningsregler/betalingsaftaler (bilag 17)
- Takstberegning (bilag 18)
- Vejledende fortolkningsbidrag vedrørende regulering af takster (bilag 19)
- Notat om sociale tilbud, der har behov for særlig opmærksomhed (bilag 20)